

ANALIZA ACADEMIEI ROMÂNE PRIVIND PROIECTUL DE EXPLOATARE MINIERĂ DE LA ROȘIA MONTANĂ - RISURI PRIVIND MEDIUL ȘI DEZVOLTAREA DURABILĂ A ZONEI

Introducere

Academia Română și-a exprimat punctul de vedere în legătură cu proiectul de exploatare minieră de la Roșia Montană, dorind să prevină **o eroare cu efecte negative asupra comunității, mediului și vestigiilor arheologice din zonă și să semnaleze consecințele riscante pentru Statul Român**, încă din anul 2003, (apoi reactualizat și aprobat de Prezidiul Academiei Române în 03.11.2009 și în 27.07.2011). Analiza proiectului de exploatare minieră actualizat prezentat în Comisia de Analiză Tehnică a Ministerului Mediului și Schimbărilor Climatice în luna iunie 2013, efectuată de specialiști din institutele de cercetare ale Academiei, a condus la **decizia Academiei Române de a-și păstra poziția exprimată anterior.**

Argumentele pe care se bazează poziția Academiei Române sunt următoarele:

1. Exploatarea proiectată pentru o perioadă de 17-20 ani nu este în interesul național (prevădute constituțională), nu reprezintă o soluție de dezvoltare durabilă și nu rezolvă problemele sociale și economice ale zonei, care se vor agrava după încheierea lucrărilor.
2. Distrugerea comunității Roșia Montană, veche de peste 2000 ani, prin strămutarea populației, demolarea unor clădiri (inclusiv monumente istorice), biserici și mutarea unor cimitire, este inacceptabilă.
3. Exploatarea preconizată periclitează grav zona arheologică Alburnus Maior, unică în lume și de mare valoare istorică și culturală.
4. Exploatarea proiectată s-ar face în lipsa unei analize a institutelor de specialitate în domeniu (Institutul Geologic al României) pentru examinarea valabilității cadrului geologic invocat.
5. Desfășurarea procesului de extracție și procesare este dezavantajos planificat.

6. Valorificarea zăcământului va fi incomplete și inacceptabilă datorită imposibilității extragerii ulterioare a elementelor valoroase însoțitoare.
7. Există și alte riscuri colaterale care pot apărea pe parcursul lucrărilor de extracție: riscul de propagare a microseismelor cauzate de procesul de extracție, care afectează stabilitatea construcțiilor din vecinătatea carierei din Dealul Cârnic, și riscul determinat de seismicitatea indusă pe seama volumelor imense de steril acumulate în spatele barajului proiectat la gura Văii Corna cu pericol de rupere a barajului și efecte catastrofice asupra localităților din aval.
8. Barajul preconizat, construit din rocă sterilă (în apropierea orașului Abrud), nu prezintă garanții în situații extreme. Geologii romani au invocat de mai multe ori proasta alegere a locului acestui baraj, permeabilitatea fundației și a unor zone ale bazinului de acumulare a reziduurilor toxice.
9. Exploatarea la suprafață în patru cariere deschise și crearea unor bazine de acumulare a reziduurilor cu baraje uriase ar produce o mutilare gravă a peisajului (pentru durate de zeci, poate sute, de ani).
10. Folosirea unor cantități urișe de cianură de sodiu în procesul tehnologic și depozitarea în bazin deschis a reziduurilor, conținând resturi de cianură, produși de “neutralizare” a cianurii (de asemenea potențial toxici) și mai ales metale grele, creează motive serioase de îngrijorare, chiar dacă “neutralizarea cianurii” promisă de proiect s-ar realiza într-un grad avansat.
11. Planul de gestionare a deșeurilor, cu detalierea activităților ce se vor desfășura pe Platforma tehnologică după închiderea investiției, trebuie să se completeze nu numai cu activități de monitorizare, dar și cu activități curente de operare (de ex., gestiunea apelor acide), întreținere, intervenții de grade diferite, monitorizare continuă și periodică, raportare la autorități etc. Investitorul apreciază că, la finalul proiectului, costurile totale actuale de închidere și reabilitare a amplasamentului minier sunt estimate la 146 milioane USD. Nu este dată nicio explicație cu privire la această valoare și nici cum s-a ajuns la ea.
12. Planul de gestionare a deșeurilor nu insistă asupra potențialului poluant al apei reziduale separate din iazul de decantare și care este pompată în concavitatea unei cariere. Este vorba de 2,750 milioane mc apă reziduală care conține 66 substanțe chimice ne-biodegradabile, cele mai multe dintre ele fiind toxice.
13. Falimentarea investiției - din varii motive - creează un potențial activ de poluare imens, ieșit de sub control, care ar trebui detaliat ca un *Scenariu de risc major în Planul de gestionare a deșeurilor*.

14. In legatură cu garanția privind răspunderea față de mediu, investitorul afirmă că va acoperi costurile oricărui eveniment neprevăzut, așa cum prevăd Directiva UE și legislația română în vigoare. Trebuie arătat că nici în acest caz nu se explică cum au fost făcute calculele, care sunt costurile unitare, cantitățile de materiale, energie, muncă vie etc. Calculele dau impresia că sunt foarte precise, dar la un proiect atât de complex trebuia luată în considerare o abordare stohastică și nu una simplista, strict deterministă.
15. Beneficiile economice directe ale Statului Român, rezultate din redevențele de 4 % asupra exploatării și diverse impozite, sunt nesemnificative în raport cu consecințele negative ale proiectului.
16. Consideram ca Statul Roman ar putea sau va putea sa exploateze aceste resurse nationale de interes national strategic, prin promovarea capitalului autohton si PSA, intr-o forma Europeana moderna si cu un control al riscurilor de mediu pe termen scurt si lung.
17. Nu există garanția că, la terminarea lucrărilor și închiderea exploatării, firma investitoare va putea asigura costurile de refacere a mediului, de monitorizare și de operare în zona calamitată.
18. Se constată lipsuri mari în legătură cu documentele cerute proiectului RMGC. Lipsesc numeroase rapoarte și studii legate de analiza cost-beneficiu făcuta pe baza documentelor UE.
19. Proiectul încalcă o serie de convenții și alte elemente ale legislației europene, semnalate anterior. Țările vecine si-au exprimat ingrijorarea și dezacordul cu aceasta exploatare, care ar putea periclita, in viziunea lor, participarea României la unul dintre programele majore ale Europei 2020, „Dunăre-Delta-Marea Neagra”.
20. Academia Româna consideră că nu pot fi ignorate numeroasele proteste individuale și colective ale societății civile, ale unor instituții științifice, religioase (inclusiv Biserica Ortodoxa Română si Biserica Romano-Catolica), culturale din țară și străinătate, ale unor personalități și oameni de știința și cultură fata de acest proiect.
21. Recent, principala organizație europeană de patrimoniu, *Europa Nostra*, si *Institutul Băncii Europene de Investiții* au introdus situl minier istoric de la Roșia Montană pe lista „*Cele mai periclitare 7 situri de patrimoniu din Europa*”, alături de alte șase monumente din Albania, Cipru, Franța, Italia, Portugalia, Turcia si vor incepe imediat misiuni de salvare la aceste situri de patrimoniu.

Sustinerea celor 21 de argumentele pe care se bazează poziția Academiei Române (rezumat)

1. **Exploatarea proiectată pentru o perioadă de 17-20 ani nu este în interesul național (prevedere constituțională, Art.135 alin.(2), pct.d; vezi Anexele 1 și 2), nu reprezintă o soluție de dezvoltare durabilă și nu rezolvă problemele sociale și economice ale zonei, care se vor agrava după încheierea lucrărilor.** Zona are nevoie de soluții economice pe termen lung, bazate pe resurse regenerabile, preconizate tot mai intens de Uniunea Europeană. Chiar dacă Statul Român nu poate exploata aurul din regiune în momentul de față, el nu ar trebui să piarda acest aur în numai 17 ani, lăsând generațiile următoare din România fără această avuție națională. După cum afirma un responsabil al Băncii Naționale, aurul a reprezentat și reprezintă „mantaua de vreme rea” a României.

2. **Distrușterea comunității Roșia Montană**, veche de peste 2000 ani, prin strămutarea populației, demolarea unor clădiri (inclusiv monumente istorice), biserici și mutarea unor cimitire este inacceptabilă. Ea contravine politicii de creștere demografică a Țării Moșilor și cerințelor de dezvoltare durabilă a zonei.

3. **Exploatarea preconizată periclitează grav zona arheologică Alburnus Maior, unică în lume și de mare valoare istorică și culturală.** Distrușterea - chiar numai parțială - a vechilor galerii romane este total inacceptabilă într-o țară care își respectă trecutul istoric și originile.

4. **Exploatarea proiectată s-ar face fara o expertiza (analiză comparativă) efectuată de institutele de specialitate în domeniu, pentru examinarea valabilității cadrului geologic invocat (modelul geologic utilizat pentru localizarea mineralizațiilor cu variația conținuturilor de aur, argint și a altor elemente utile - talia zăcământului, semnificația economică și oportunitatea valorificării acestuia), în vederea evitării riscurilor de orice natură: economice, de mediu și de distrugere a patrimoniului. Proiectul se bazează pe date geoeconomice diferite în raport cu datele și concluziile activității de cercetare efectuată anterior, în special de Institutul Geologic al României.** Versiunea investitorului este mult prea optimistă, volumele de rezerve și resurse, omogenitatea minereului și cantitățile de aur și argint recuperabile sunt supraevaluate.

5. **Desfășurarea procesului de extracție și procesare este dezavantajos planificata** - într-o primă fază se atacă doar zonele bogate, pe parcurs minereul sărac, care urmează să fie haldat și procesat abia după terminarea programului de exploatare, adică după 17 ani. **Există riscul de abandonare a procesului de extracție la jumătatea programului de exploatare și de abandonare a haldelor cu minereu sărac, care vor**

constitui o sursă suplimentară de poluare. Tipul de exploatare propus (cianurarea întregului material extras) duce la producerea unor cantități de substanțe toxice mult mai mari, într-un interval de timp relativ scurt (cca. 17 ani).

6. Valorificarea incompletă, inacceptabilă a zăcămintului. In proiect nu este inclusă valorificarea feldspatului potasic - cca. 20-25 mil. tone concentrat de feldspat potasic cu cca. 13% K_2O , eventual și a unor elemente minore, chiar dacă au valoare economică modestă (Se, In, Ga - care au fost recuperate de I. M. Roșia Montană în procesul metalurgic doar din concentratele de pirită). **Tipul de exploatare propus (pe întregul material extras) duce la imposibilitatea valorificării ulterioare a elementelor valoroase însoțitoare (feldspat potasic, Se, In, Ga etc).**

7. Există și alte riscuri colaterale, care pot apărea pe parcursul lucrărilor de extracție. Riscul de propagare a microseismelor cauzate de procesul de extracție prin dinamități masive, care afectează stabilitatea construcțiilor din vecinătatea carierei din Dealul Cârnic, situate începând de la 50 m și până în centrul vechi al localității, recent reabilitat și modernizat și riscul determinat de seismicitatea indusă pe seama volumelor imense de steril acumulate în spatele barajului proiectat la gura Văii Corna - pericol de rupere a barajului, cu efecte catastrofice asupra localităților din aval. In intervalul 1975 - 2000 (25 de ani), au avut loc în lume 15 accidente la minele de aur de pe glob, cu o medie de 0,6 accidente/an; dacă se aplică această medie la Proiectul RMGC, care va dura 16-17 ani, rezulta ca pot apărea cca. 10 accidente cu diferite grade de periculozitate.

8. Barajul preconizat, construit din rocă sterilă, nu prezintă garanții în situații extreme, după cum demonstrează experiența mai multor țări în care s-au produs accidente grave în diverse exploatări miniere. Geologii romani au invocat de mai multe ori proasta alegere a locului acestui baraj, permeabilitatea fundației și a unor zone ale bazinului de acumulare a reziduurilor toxice. Barajul de 180 de metri înaltime (care ar fi poate, cel mai greu baraj din țara) este un "baraj de greutate" și nu un "baraj încastrat". El este proiectat în valea Corna sprijinit pe formațiuni geologice dominant argilo-marnoase și detritice care ar deveni instabile sub dimensiunile barajului. Consecințele "cedării" acestui baraj sub presiunea reziduurilor cianurate și toxice acumulate în spatele lui, ar însemna o catastrofă enormă pentru valea Ariesului, a Muresului, a Tisei inferioare și a Dunării, de la Belgrad până în Delta. Orașe importante precum Alba Iulia, Deva, Arad, Szeged, Belgrad și toate orașele în lungul Dunării de la Portile de Fier până în Delta ar suferi distrugerii însemnate și populațiile din aceste

zone ar fi într-un pericol real. Nu există garanții că un accident nu se poate produce, iar pedepsirea ulterioară a vinovaților nu ar mai servi la nimic.

9. Exploatarea la suprafață în patru cariere deschise și crearea unui iaz de decantare a reziduurilor de 300 ha peste satul Corna, în spatele unui baraj de 180 metri înălțime, **ar produce o mutilare gravă a peisajului (pentru durate de zeci, poate sute, de ani)**. Actuala exploatare de cupru în cariera deschisă de la Roșia Poieni, cu iazul ei de decantare de la Valea Șesii de 130 ha (peste satul Geamăna), în spatele unui baraj din arocamente de 120 m înalte, adiacent la perimetrul licenței de exploatare Rosia Montana (și cu alte 13 iazuri de decantare proiectate în viitor) ilustrează clar consecințele grave ale unor asemenea lucrări în carieră deschisă asupra mediului. Mai mult, dacă se corelează impactul asupra mediului al celor trei proiecte adiacente: Rosia Poieni (cupru, în expansiune), Rosia Montana (aur, acum în dezbatere) și Bucium (aur, în viitorul apropiat), toate trei luând apa potabilă din Aries, ne așteptăm ca zona să devină una dintre cele mai periclităte din lume.

10. **Folosirea unor cantități uriașe de cianură de sodiu în procesul tehnologic** și depozitarea în bazin deschis a reziduurilor, conținând resturi de cianură, produși de “neutralizare” a cianurii (de asemenea potențial toxici) și mai ales metale grele, creează motive serioase de îngrijorare. **Chiar dacă “neutralizarea cianurii” promisă de proiect s-ar realiza într-un grad avansat, toxicitatea reziduurilor rămâne o sursă de grave riscuri.** Acest proiect este unul tipic, care se înscrie în seria **afacerilor specifice situațiilor de criză - de regulă nerentabile pentru stat - și fără aprecierea corectă a consecințelor negative** din punct de vedere economic și a celor care vizează afectarea mediului și a valorilor de patrimoniu național.

11. **Planul de gestionare a deșeurilor, cu detalierea activităților ce se vor desfășura pe Platforma tehnologică după închiderea investiției**, ar trebui să fie completat nu numai cu **activități de monitorizare** (pag.117 a proiectului), dar și cu **activități curente de operare** (gestiunea apelor acide, de pildă), întreținere, intervenții de grade diferite, monitorizare continuă și periodică, raportare la autorități etc. **Pentru aceasta, ar trebui să fie înființată o entitate organizatorică cu statut și buget de cheltuieli proprii, în răspunderea căreia ar rămâne evitarea și gestiunea posibilelor riscuri de mediu. Costurile activităților post-închidere a investiției ar trebui să fie asigurate de un Fond de garantare alimentat de investitor.** Investitorul apreciază că, la finalul proiectului, costurile totale actuale de închidere și reabilitare a amplasamentului minier sunt estimate la

146 milioane USD. Nu este dată nicio explicație cu privire la această valoare și nici cum s-a ajuns la ea, cu atât mai mult cu cât costurile economice pentru reabilitarea pagubelor produse mediului nu sunt cunoscute. Nu se prezintă o analiză cost-beneficiu, așa cum este solicitată la proiectele majore de investiții finanțate de UE.

12. **Planul de gestionare a deșeurilor nu insistă asupra potențialului poluant al apei reziduale separate din iazul de decantare și care este pompată în concavitatea unei cariere.** Este vorba de 2,750 milioane mc apă reziduală care conține 66 substanțe chimice ne-biodegradabile, cele mai multe dintre ele fiind toxice (Studiul de Impact, vol. 8 pag.188-189, tabelul 2-48). Există pericolul contaminării apelor subterane, de aceea monitorizarea acestui potențial poluant trebuie să se efectueze de un organism al Statului Român pe termen nedeterminat.

13. **Falimentarea investiției** - din varii motive - crează un potențial activ de poluare imens, ieșit de sub control, care ar *trebui detaliat ca un Scenariu de risc major în Planul de gestionare a deșeurilor*. Simularea unei asemenea situații prin colaborarea dintre investitor și beneficiar (Statul Român) ar permite gestiunea unei asemenea situații grave și evitarea unor mari pericole pentru mediu și populația din zonă. Mai grav este faptul ca **investitorul este RMGC**, adică Gabriel Resources (Insulele Jersey) 80,69 % și compania de stat Minvest 19,31 %, tertul interesat fiind Gabriel Resources (Canada), cotată la bursa din Toronto pe seama aurului de la Rosia Montana; în instanța care va soluționa problema **se va putea ridica problema conflictului de interese: statul este și investitor și beneficiar și pe de altă parte, tragerea la răspundere a companiei (companiilor) pentru nerespectarea diferitelor obligații și promisiuni asumate va fi, practic, imposibilă.** (Cine să răspundă: căsuțele poștale din Barbados și Jersey? (vezi Anexa 3)).

14. **În legătură cu garanția privind răspunderea față de mediu**, investitorul afirmă că va acoperi costurile oricărui eveniment neprevăzut, așa cum prevăd Directiva UE ELD (2004/35/CE) și legislația română în vigoare (OUG 68/2007). Pornind de la principiul proporționalității, iminenței riscurilor și practica europeană privind constituirea garanției de răspundere de mediu, investitorul se angajează să constituie garanția de răspundere de mediu înainte de începerea activităților de exploatare, la momentul emiterii autorizației de funcționare de mediu, moment la care activitățile pentru care au fost identificate și cuantificate situațiile de risc încep să se deruleze. Potrivit Art. 33 din OUG 68/2007, cuantumul garanției

trebuie să fie în funcție de riscul pentru mediu al activității industriale a operatorului. Astfel, se sugerează o revizuire regulată și o ajustare graduală a garanției, în funcție de riscul efectiv pentru mediu, în orice moment. Garanția menționată este estimată a se cumula progresiv, plecând de la o sumă inițială de 2 milioane \$ și va ajunge la 19 milioane \$. **Trebuie arătat că nici în acest caz nu se explică cum au fost făcute calculele, care sunt costurile unitare, cantitățile de materiale, energie, muncă vie etc. Calculele dau impresia că sunt foarte precise, dar la un proiect atât de complex trebuia luată în considerare o abordare stohastică și nu una strict deterministă, deci apare din nou o abordare simplistă a unui investitor mic, care dorește să exploateze aurul României.**

15. Beneficiile economice directe ale Statului Român, rezultate din redevențele de 4 % asupra exploatării și diverse impozite, sunt ne semnificative în raport cu consecințele negative ale proiectului.

16. Presupunând acceptarea unui acord de exploatare, Academia Română consideră că acesta ar trebui să se deruleze prin așa numitul *“production sharing agreement”* (acord de împărțire a producției), în loc de concesiune. Potrivit acestui tip de relații între un stat și o companie de extracție a unor resurse minerale, producția este împărțită între stat și companie, după ce compania își acoperă costurile de capital și operaționale și un profit rezonabil, revenind de obicei până la 80% pentru statul respectiv și 20% pentru companie. **Considerăm ca Statul Roman ar putea sau va putea sa exploateze aceste resurse nationale de interes national strategic, prin promovarea capitalului autohton intr-o forma Europeana moderna si cu un control al riscurilor de mediu pe termen scurt si lung.**

17. **Nu există garanția că la terminarea lucrărilor și închiderea exploatării firma investitoare va putea asigura costurile de refacere a mediului, de monitorizare și de operare în zona calamităților.** Experiența altor țări (de exemplu SUA) arată că asemenea costuri sunt uriașe și nu sunt acoperite de garanțiile financiare depuse de firmele în cauză. Tendința mondială actuală este de a preveni degradarea mediului și nu de a-l refăce ulterior.

18. **Se constată lipsuri mari în legătură cu documentele cerute proiectului RMGC.** Lipsesc numeroase rapoarte și studii legate de Analiza cost-beneficiu, astfel: modul de calcul al costurilor de închidere, costuri unitare, pe total și pe obiecte etc; modul de calcul al fondului de risc, pe obiecte, activități și perioade; analiza de sensibilitate (dacă a fost făcută) cu

precizarea variabilelor critice și de comutare; valoarea economică a proiectului și indicatorii economici aferenți calculați potrivit Ghidului pentru analiza cost-beneficiu a proiectelor de investiții, Fonduri Structurale, Fondul de Coeziune și Instrumentul pentru Asistența de Preaderare, CEE, 2009.

19. Proiectul încalcă o serie de convenții și alte elemente ale legislației europene, semnalate anterior. În situații similare, alte țări au procedat cu mai multă prudență și au evitat să accepte riscurile implicate în proiecte asemănătoare. Cunoaștem documente care afirmă că *“în Germania un asemenea proiect este de neconceput”*, iar Bulgaria și Armenia nu au aprobat proiecte de același tip. Țările vecine și-au exprimat îngrijorarea și dezacordul cu aceasta exploatare, care **ar putea periclita, în viziunea lor, participarea României la unul dintre programele majore ale Europei 2020, „Dunăre-Delta-Marea Neagră”.**

20. Academia Română consideră că nu pot fi ignorate numeroasele proteste individuale și colective ale societății civile, ale unor instituții științifice, religioase (inclusiv Biserica Ortodoxă Română și Biserica Romano-Catolică), culturale din țară și străinătate, ale unor personalități și oameni de știință și cultură. Nu se poate trece cu vederea rezistența și nemulțumirile unei părți din populația locală afectată de proiect, care riscă să-și piardă proprietățile și să părăsească locurile unde au trăit o viață întreagă, ei și strămoșii lor.

21. In 12 iunie 2013, principala organizație europeană de patrimoniu, Europa Nostra și Institutul Băncii Europene de Investiții, parteneri fondatori ai Programului „7 Most Endangered”, au introdus situl minier istoric de la Roșia Montană pe lista „Cele mai periclitate 7 situri de patrimoniu din Europa”, alături de alte șase monumente din Albania, Cipru, Franța, Italia, Portugalia, Turcia și vor începe imediat misiuni de salvare la aceste situri de patrimoniu.

Concluzii

Academia Română cere din nou autorităților Statului Român să analizeze cu multă atenție proiectul, sub toate aspectele sale, **antrenând specialiști dezinteresați și onești din țară și străinătate, inclusiv din organisme europene, înainte de a da cale liberă acestui proiect atât de controversat, contrar interesului național și - după părerea noastră - extrem de periculos.** Academia Română încearcă totodată să prevină și dezastrul ecologic și cultural aratat, cu multiple consecințe inacceptabile.

Atât timp cât nu sunt clarificate aspectele privind interesul național și nu se ține cont de pierderile pe care le poate genera acest proiect, Academia Română susține că acesta **nu trebuie să primească acordul de mediu**, cu toate că a fost și este în continuare insistent mediatizat (cu sume de bani uriașe și fără nici o competiție) și nejustificat susținut ca reprezentând unica soluție pentru salvarea acestei zone defavorizate.

Depinde de noi, de decizia politică de astăzi, ca Roșia Montană - un **sanctuar spiritual cu mărturii patrimoniale de valoare universală unică**, o moștenire, un atestat de identitate, existență și continuitate multimilenară - să nu rămâna în permanență mutilată și profanată. Statul Român, societatea noastră **au obligația morală de a-l respecta, sprijini și proteja, pentru a îl transmite generațiilor viitoare cu valorile lui și cu aceeași semnificație.**

Anexa 1. Legea minelor din 1924 (lege a interesului national, care prevedea ponderea capitatului romanesc, redeventa crescatoare cu cantitatea de resursa exploatarea, acordul de impartire a productiei, clauze speciale pentru aur si platina, grija fata de lucratorii de la exploatarea s.a.)

Observatii. Legea minelor apărută în Monitorul Oficial din 4 iulie 1924 (in timpul guvernării conduse de marele Om de stat Ionel I. C. Bratianu) este comună pentru aur și pentru petrol; are 271 articole și 37 pagini și este o perlă a coroanei României interbelice prin **formă, claritate și expresie a interesului național și privat românesc. Prezentam cateva articole de interes imediat, desi toata legea ar trebui revotata pentru a avea un instrument corect si eficient de negociere a exploatarea resurselor naturale ale tarii. Observatiile noastre coincid cu acelea facute de un colectiv din ASE Bucuresti.**

“ București, 3 iulie
MINISTERUL DE JUSTIȚIE

FERDINAND I,

Prin grația lui Dumnezeu și voința națională, Rege al României,

La toți de față și viitori, sănătate:

Corpurile legiuitoare au adoptat și Noi sancționăm ce urmează:

LEGEA MINELOR”

Art. 16:

„ .....

Se poate acorda permis exclusiv de explorare în interiorul unui perimetru care a fost dat pentru **exploatarea** unor anumite substanțe minerale, însă numai pentru substanțe **diferite** de acelea cuprinse în concesiunea acordată. Această acordare se va face cu avizul conform al consiliului superior de mine, dându-se preferință concesionarului.

.....”

Observatii: În Legea minelor 61/1998, la Art 15 corespunzător scrie:

„În limitele unui perimetru de **exploatarea** autoritatea competentă poate acorda, în condițiile legii, unor persoane juridice, altele decât titularul licenței, dreptul de **explorare și/sau exploatarea** pentru **unele** resurse minerale, cu acordul titularului.”

Acest articol, vag ca formulare, a fost folosit de Agenția Națională pentru Resurse Minerale (ANRM pe scurt) ca să facă din **Licența de exploatarea 47/1999** o “licență mixtă”:

- atât **de exploatarea** pentru compania de stat Minvest la mina veche de la Roșia Montană (o carieră deschisă în masivul Cetate, cu capacitate de circa 500.000 de tone minereu anual), mină închisă în 2006,
- cât și **de explorare** pentru Roșia Montană Gold Corporation S.A. (RMGC pe scurt) pentru proiectul său, definitivat în 2001 în forma sa gigantică cu 4 cariere

- licență cu **titular și afiliat**, deși Legea 61 prevede doar **titular** și prevede că licențele de exploatare (sau de explorare) sunt exclusive .

După ce ANRM a cuplat pe RMGC ca **afiliat, fără concurs public de ofertă**, cu Minvest ca **titular** al Licenței de exploatare nr. 47/1999 și apoi, prin transferul licenței 47 în 2000 între cei doi, l-a făcut pe RMGC ca **titular** cuplat cu Minvest care a rămas **afiliat** în licența 47 (și “ingineria cu licența mixtă” a fost aplicată și în alte licențe de explorare sau de exploatare în care a fost implicată aceeași companie străină), legea a fost adusă la normal. Astfel, în Legea minelor 85/2003, Art 25 corespunzător spune:

*“ În limitele unui perimetru de **explorare/exploatare**, autoritatea competentă poate acorda, în condițiile legii, unor persoane juridice, altele decât titularul licenței, dreptul de **explorare și/sau exploatare** pentru **alte** resurse minerale, cu acordul titularului.”*

Deci, nici conform articolului 16 din Legea minelor din 1924, nici conform articolului 25 din Legea minelor din 2003, licența mixtă nu ar fi fost posibilă. Licența mixtă este un punct cheie al afacerii Roșia Montană, alături de celălalt punct cheie, societatea mixtă RMGC.

Art. 32. - *“Concesiunile (de exploatare n.n.) se acordă numai întreprinderilor constituite ca societăți anonime miniere române ....*

Capitalul societății va trebui să fie suficient pentru exploatarea concesiunii.
...”

Observații: A se compara acest text concis și clar din legea din 1924 privitor la mărimea capitalului societății cu formulările generale, vagi ale articolelor 58, 59, 60, 61 din Normele pentru aplicarea Legii minelor nr. 85/2003, privitoare la capacitatea financiară a candidaților la o concesiune minieră. Așa se face că la Roșia Montană, investitorul canadian Gabriel Resources Ltd. (**Gabriel**, pe scurt), ales de statul român fără licitație de oferte, declara și la 31 decembrie 2010 că **“nu are resursele financiare pentru a finaliza procesul de obținere a permiselor, pentru a achiziționa toate suprafețele necesare, sau pentru a construi mina la Roșia Montană”**. (*“While Gabriel has sufficient financial resources to fund its current permitting activities, it does not have the financial resources to complete the permitting process, acquire all necessary surface rights, or construct the mine at Rosia Montana.”*) (2010 Gabriel Quarterly Report, pag. 26)

Art. 33. - *“ La constituirea societăților anonime române, statutele vor trebui să respecte următoarele principii:*

- a) Acțiunile vor fi nominative și de valoare nominală maximă de 500 lei; ele nu vor putea fi transmise decât cu autorizarea consiliului de administrație. Între români această autorizare nu este necesară.*
- b) Numărul voturilor fiecărui acționar va fi limitat;*
- c) La sporiri de capital, numai 70% din spor se va da vechilor acționari; echivalentul salariului pe un an, însă cel mult până la 10% se va rezerva funcționarilor și lucrătorilor întreprinderii în aceleași condițiuni ca și vechilor*

- d) **Capitalul deținut de cetățenii români în societate trebuie să reprezinte cel puțin 60% din capitalul social. Pentru întreprinderile existente, cari în decurs de 10 ani dela promulgarea legii se obligă a se naționaliza, procentul capitalului românesc se reduce la 55%;**
- e) Două treimi dintre membrii consiliului de administrație, ai comitetului de direcție și dintre censori, precum și președintele consiliului de administrație, vor fi cetățeni români.
.....”

Observații: Acest articol a fost punctul forte al Legii din 1924, pentru care a fost îndelung contestată, prin intermediari, de trusturile petroliere internaționale ale vremii. La presiunea acestora, după câțiva ani, cu ocazia unui împrumut financiar extern al României necesar stabilizării monetare, legea a fost revizuită: *capitalul deținut de cetățenii români în societate trebuie să reprezinte cel puțin 50,1% din capitalul social* (conform Gh. Buzatu, *O istorie a petrolului românesc*, București, Editura Enciclopedică, 1998, pp. 215-216). Nu se pomenește nicăieri în legile minelor sau petrolului postdecembriste de aceste restricții, care în fond definesc interesul național în domeniul respectiv.

Constituția din 2003 și ea spune foarte vag, la Art. 135, că:

(2) “Statul trebuie să asigure:...

b) *protejarea intereselor naționale în activitatea economică, financiară și valutară;...*

d) *exploatarea resurselor naturale, în concordanță cu interesul național;...*”

dar **interesul național nu este definit nicăieri, în Constituție sau în Legea minelor sau petrolului postdecembriste**. Așa s-a ajuns ca statul român să considere că este de “interes național” să intre prin Minvest în combinație cu compania Gabriel în societatea mixtă RMGC, acceptând 33,8% în 1997, la înființarea RMGC, procente care scad la 19,31% în 1999 și ajung practic la aproape 0% în dec. 2009, în urma a două majorari de capital (în dec. 2004 și în dec. 2009) în RMGC.

Art. 35. - “ *Concesiunea minieră se va institui și acorda de Stat prin una din următoarele forme:*

- a) *Pe bază de redevență către Stat;*
 b) *Sub forma unei asociațiuni între Stat și întreprinderea concesionară;*
 c) *Sub forma unei combinațiuni a sistemelor de mai sus.*”

Observații: Legile minelor 61/1998 și 85/2003 prevăd concesiunea cu redevență în bani, nu în natură, către stat, ca formă de contract. Concesiunea a fost acordată pentru Roșia Montană unei societăți mixte între stat și o companie străină.

Să amintim aici că în anul 1966, în Indonezia, a apărut o formă nouă de contract, numit **Production-Sharing Agreement (PSA pe scurt, în romaneste acord de impartire a productiei)**, foarte răspândită în ziua de azi în lume. Primele contracte postdecembriste pe petrol au fost PSA-uri (a se vedea contractul cu Sterling din 1992, desecretizat și afișat pe site-ul ANRM), până în 1995, când a apărut Legea petrolului 134/1995, care a înlocuit PSA-ul cu “acordul petrolier” și “concesiunea petrolieră” .

Legea 219/1998 privind regimul concesiunilor stabilește “concesiunea” ca singură modalitate de acord în România. Să mai observăm că PSA-ul este mai favorabil statului și proprietății publice decât concesiunea.

Art. 48. - “Ministrul, pe baza avizului conform al consiliului superior de mine, întemeiat pe raportul Institutului Geologic, și după ce caietul de sarcine a fost acceptat și semnat de solicitatorul ales, propune Consiliului de Miniștri, printr’un raport motivat, concesionarea perimetrului asupra acestui solicitator. ...”

Art. 148. - “Consiliul superior de mine se compune din 17 membri, cetățeni români, și anume: Doi magistrați dintre cari unul dela înalta Curte de casație, iar celălalt dela Curtea de apel din București. Directorul Institutului Geologic al României. Doi membri ai Parlamentului, un deputat și un senator, aleși de fiecare adunare pe toată durata legislaturii. Un delegat al consiliului superior de control și îndrumarea întreprinderilor comercializate ale Statului. Un inginer delegat de consiliul superior al energiei. Un membru din consiliul Societății Naționale de credit industrial, delegat de acest consiliu. Un inginer de mine și patru juriști numiți de ministru. Patru ingineri specialiști din principalele categorii ale industriei miniere și industriilor conexe, câte unul pentru: a) cărbuni; b) petrol și gaze; c) mine metalifere, cariere și ape minerale; d) siderurgia și metalurgia în genere. Consiliul alege în fiecare an, din sânul său, un președinte și un vice-președinte; în lipsa acestora ședințele vor fi prezidate de cel mai în vârstă consilier. ”

Observatii: Așadar, prin legea din 1924, se ocupau de mine Ministerul Economiei și Comerțului, consiliul superior de mine și Institutul geologic al României. Corupția era astfel imposibilă. Prin legile postdecembriste ale minelor și petrolului, taie și spânzură în domeniu ANRM, înființată în 1995. Mai are rol foarte mic Ministerul Economiei și Comerțului.

Art. 39. - “ Oricare ar fi regimul concesiunilor, participarea la redevență a proprietarilor suprafeței cuprinsă în perimetrul concesionat, când o atare participare este prevăzută, se reglează după regimul fixat în partea a doua a legii de față.... ”

Art. 50. - “La instituirea concesiunii de exploatare pe un perimetru, Statul atribuie proprietarului suprafeței dreptul de a participa, în anume condițiuni, la capitalul întreprinderii concesionare.

Cota rezervată proprietarilor suprafeței cuprinse în perimetru, la capitalul întreprinderii concesionare, va fi fixată de ....., până la 10% din capitalul afectat la exploatarea acestui perimetru. ...

Acțiunile liberate proprietarilor suprafeței vor fi nominative și pot fi transmise numai cetățenilor români.....”

Observatie: Proprietarii suprafețelor cuprinse în perimetrul minier/petrolier nu au practic nici un drept prin legile postdecembriste.

Art. 43. - “ Întreprinderile miniere și stabilimentele industriale sau metalurgice în strânsă legatură cu exploatarea sunt obligate să prevadă în statute și să preleveze din beneficiul realizat anual, o cotă-parte spre a institui un fond pentru instalațiuni și

instituțiuni de folos general sau participări la beneficii în favoarea funcționarilor și lucrătorilor întreprinderii, în vederea ușurării condițiilor de viață și înălțării nivelului cultural.

Cota-parte prelevată din beneficiu pentru alimentarea regulată a acestui fond va reprezenta minimum 15% din beneficiul net al anului respectiv, după ce s'a prelevat un prim dividend de 5% acționarilor și cotele pentru fondul de rezervă și pentru amortizările investițiilor.....”

Observație: Nu există aceste fonduri prevăzute în legile postdecembriste.

Art. 49. - *“Decretul de concesiune arată numele și domiciliul concesionarului, natura, situațiunea și limitele proprietății concesionate, precum și forma sub care se acordă concesiunea.*

Decretul fixează drepturile cuvenite Statului pentru acordarea concesiunii, redevența atribuită proprietarilor suprafeței și exploratorului.

Decretul și câte un exemplar al planului concesiunii și al caietului de sarcine, în original, vor fi păstrate în arhiva Ministerului Industriei și Comerțului.

Al doilea exemplar original al planului și caietului de sarcine vor fi înaintate instanței judecătorești unde se ține cartea minieră.”

Art. 50. - *“Caietul de sarcini va trebui să conțină între altele:*

- a) Obligațiunile generale ale concesionarului;*
- b) Durata concesiunii, expirarea, renunțarea sau retragerea concesiunii;*
- c) Clauzele referitoare la repartizarea beneficiilor prevăzute de lege;*
- d) Condițiuni particulare ale concesiunii și diverse clauze potrivit naturei concesiunii.*

Decretul și caietul de sarcine vor fi publicate în Monitorul Oficial.

Copii certificate de pe aceste acte și o copie a planului vor fi predate autorității miniere regionale și concesionarului.

O copie a decretului și a planului vor fi trimise la autoritatea minieră regională, primăriei comunei pe al cărei teritoriu se găsește perimetrul concesionat.

Primaria este obligată a afișa decretul.”

Art. 51. - *“Limitele perimetrului concesionat vor fi trase pe teren prin semne fixate pe hotar, luându-se ca bază planul anexat la decretul de concesiune.....”*

Observații: În perioada postdecembristă există un secret absolut asupra licențelor de exploatare (sau de explorare). Se publică în Monitorul oficial doar Hotărârea de Guvern de aprobare a licenței de exploatare încheiată între ANRM, ca reprezentant al statului (concedent) și numele și adresa companiei concesionare. Nu se specifică nici măcar perimetrul concesionat. Așa s-a ajuns că la Roșia Montană nu se cunoaște public perimetrul (inițial) al Licenței de exploatare 47/1999, eliberată pentru mina veche, cu o carieră (în masivul Cetate). Din rapoartele anuale ale companiei Gabriel către acționarii săi am dedus că perimetrul inițial era de circa 1200 ha, că a fost modificat de ANRM în folosul lui Gabriel de mai multe ori (2122 ha în 1999, 4282 ha în 2001, 2388 ha în 2004) prin acte adiționale la licență, și acelea secrete, deși Legile minelor 61 și 85 spun explicit că prevederile licenței de exploatare (deci și perimetrul) nu se modifică, iar perimetrul

unei licențe de explorare poate fi doar micșorat. S-a ajuns astfel la situația absurdă că uzina de prelucrare din Gura Roșiei nu a mai făcut parte din perimetrul licenței 47 din 2004 până în 2006, când mina veche a fost închisă. Menționăm că ANRM nu publică nici un fel de informații pe site-ul agenției legat de licențele atribuite, în afară - mai nou - de perimetru.

Art. 70. -“ Pe terenuri pe cari se află monumente istorice, biserici, cimitire, izvoare de ape minerale, drumuri publice, căi ferate, diguri și alte lucrări publice, autoritatea minieră regională, în interesul conservării acestor lucrări, va stabili, cu aprobarea Ministerului Industrii și Comerțului, luându-se avizul autorității în drept, o zonă de protecțiune în interiorul căreia nu poate fi admisă ocuparea suprafeței sau executarea de lucrări miniere.”

Observatii: Să observăm că acest articol apare mult modificat și foarte permisiv în legea minelor 61/1998, Art. 6:

“(8) *Accesul la terenurile pe care sunt amplasate monumente istorice, culturale, religioase, situri arheologice de interes deosebit și rezervații naturale se face cu avizul organelor în drept.*”

ceea ce a permis acordarea Licenței 47/1999 la Roșia Montană, deși zona era cunoscută de foarte mult timp ca având monumente istorice și situri arheologice de interes universal.

Se revine la interzicerea activităților miniere abia în Legea minelor nr.85/2003, Art. 11:

(1) *„Efectuarea de activități miniere pe terenurile pe care sunt amplasate monumente istorice, culturale, religioase, situri arheologice de interes deosebit, rezervații naturale,....., precum și instituirea dreptului de servitute pentru activități miniere pe astfel de terenuri sunt strict interzise.*

(2): *Excepțiile de la prevederile alin. (1) se stabilesc prin hotărâre a Guvernului, cu avizul autorităților competente în domeniu și cu stabilirea de despăgubiri și alte măsuri compensatorii.”*

Să observăm că acest articol protejează astăzi Roșia Montană și face imposibilă aprobarea proiectului minier, mai ales după redeclorarea masivului Cărnici ca protejat de lege și înscrierea lui în întregime, în oct. 2010, pe lista monumentelor istorice.

Art. 80. - “Ministerul Industrii și Comerțului va fixa, prin regulamente și deciziuni, categoriile de funcțiuni, în fiecare categorie personalul trebuind să fie format din cel puțin 75% români.....

Exploatarea miniere și întreprinderile industriale și metalurgice au obligațiunea de a primi cu plată și la cerere practicanți dintre elevii școlilor speciale din țară cari după absolvire sunt susceptibili de a putea deveni șefi de exploatare sau conducători tehnici, potrivit cu normele ce se vor fixa prin regulament.”

Observatie: Nu mai există prevederi în acest sens în legile postdecembriste.

Art. 86. - "Atât întreprinderile miniere, cât și organizațiunile pentru desfacerea produselor miniere brute sau transformate, sunt obligate ca în limitele producțiunii să asigure regulata și normala aprovizionare a țării, ...

Ele vor fi obligate, la cererea Ministerului, de a creia, pentru nevoile apărării naționale, o rezervă care va fi fixată după normele înscrise în regulament."

Observatie: Legile postdecembriste nu prevăd aceste obligații.

Art. 87. - " *Exploatatorii de platină și aur sunt obligați să predea Statului, prin oficiul respectiv de cumpărare, tot metalul obținut.*

Nimeni, afară de Stat, n'are dreptul să cumpere sau să-și apropieze în nici un mod aceste metale obținute din exploatare.

Prețul de cumpărare este prețul mondial corespunzător calității aurului.

În categoria acestor metale vor putea fi înscrise prin deciziune ministerială și alte metale ..."

Observatii: Acesta este o dispozitie care impune un acord de impartire a productiei cu cei care exploateaza aceste resurse ale Romaniei, Statul ramanand proprietarul resurselor tarii. Nu mai există aceste prevederi în legile minelor 61/1998 și 85/2003. Concesiunea prevede doar o redevență în bani către stat de 4% din 2009 (2% până în 2009). Restul metalului revine concesionarului. Și cum statul are la Roșia Montană practic 0% din afacere, înseamnă că practic tot aurul care s-ar scoate la Roșia Montană, dacă proiectul minier gigantic al RMGC ar fi aprobat, ar fi luat de Gabriel și ar ieși din țară (căci BNR a declarat că nu are nevoie de aur).

Art. 164. - *Pe lângă fiecare mină mare sau pe lângă mai multe mine mici, asociate în acest scop, vor funcționa case de ajutor pentru lucrători și personalul inferior, alimentate din fondul prevăzut la Art. 43.*

Observație: Nici urmă de aceste prevederi în legile postdecembriste ale minelor sau petrolului.

Art. 186. - " *La concesiunile redevențiere, redevența se va stabili trimestrial după normele următoare:*

În fiecare trimestru sondele și puțurile productive vor fi grupate după media zilnică a fiecăruia pe trimestrul respectiv în două grupe și anume:

- a) *Grupa cuprinzând sonde sau puțuri, fiecare cu o producție medie pe zi până la 10 tone inclusiv;*
- b) *Grupa cuprinzând sonde sau puțuri, fiecare cu o producție medie pe zi peste 10 tone.*

.....
Redevența din producția trimestrială a primei grupe de sonde și puțuri va fi de 8%.

Redevența din producția trimestrială a celei de a doua grupe de sonde și puțuri se stabilește după .... și după următoarea scară progresivă:

11% din prod. când media pe sondă și zi nu întrece 20 t,

12%	30 t,
14%	40 t.
16%	50 t,
18%	60 t,
21%	70 t,
22%	80 t,
23%	90 t,
24%	100 t,
25%	110 t,
30%	150 t,
35%	depășește 150 t.

Când media pe sondă și zi, începând dela 10 tone în sus, e cuprinsă între cifrele arătate în acest tablou, redevențele se vor calcula prin interpolație liniară. ....”

Observatii: În legile petrolului din 1995 și 2004 nu există restricții referitoare la perimetre. În timp ce în legea din 1995, redevența era **în natură și fără valori date prin lege** (cotă procentuală din producția brută realizată, convenită între ANRM și titularul acordului petrolier pentru fiecare zăcămint în parte, la încheierea acordului petrolier), în legea din 2004, redevența este în **bani** (cotă procentuală din valoarea producției brute) și **are valori date prin lege de maximum 13%**.

Art. 196. - “ ... Toată producțiunea de țițeiu trebuie să fie prelucrată în rafinăriile de petrol din țară.... ”

Art. 198. - “ Consumațiunea internă din fiecare fel de produs, trebuie sa fie complet satisfăcută și cu întâietate..... ”

Observatie: Legile petrolului din 1995 și 2004 nu prevăd aceste lucruri, cu consecințe nefaste pentru România.

Pentru minereuri metalifere și alte minerale, inclusiv aur, Legea din 1924 prevede:

Art. 203. - “Suprafața perimetrului rezervat pentru explorare prin permis exclusiv, va fi dela 50 hectare până la 100 hectare..... ”.

Observatie: Nu există limite ale perimetrului în legile minelor postdecembriste. Licența 47/1999 de exploatare, cu care RMGC face din 1998 explorare (!), a avut un perimetru modificat variind între circa 1200 ha și 4282 ha.

Art. 205. - “Concesiunea se acordă pe bază de redevență.....”

Pentru platină și aur redevența se fixează la 2% din conținutul în aur sau platină, constatat la analiză în laboratoarele oficiale indicate de Ministerul Industriei și Comerțului.....

Redevența se va lua în natură, fie ca metal pur, fie ca produs concentrat .....”

Observatii: Legile minelor 61/1998 și 85/2003 prevedeau o redevență de 2% din valoarea producției miniere realizate anual. Din 2009, redevența a fost mărită la 4%.

Anexa 2. Exploatarea de aur din zona Boliden, Suedia

http://www.boliden.com/Documents/Press/Publications/Historisk_folder_EN.pdf

The first drill hole was drilled in the Boliden Area in November 1924 and yielded a drill core that contained interesting samples. Several more holes were drilled and the Boliden ore was discovered on 10th December. The first tub of ore was brought to the surface on 16th March 1926. The town of Boliden grew quickly alongside the mine.

Ivar Kreuger is probably best known as ‘the Matchstick King’, **for the biggest bankruptcy of all time**, and for his dramatic death in Paris in 1932.

A fact that is little known, however, is that this businessman became Boliden’s main owner at the end of the 1920s. In 1929, he bought 90 per cent of the shares and over the course of a few dramatic years, he put his stamp on the company. He made new demands and was keen to dramatically increase production. This was a controversial decision opposed by the management of the time, because it would shorten the mine’s lifespan by several years. He got his way, however, and production increased from 70,000 tonnes to 200,000 tonnes of ore per year. People spoke of the ‘Breakneck Drift’. Kreuger died in Paris in 1932. After Kreuger’s death, both his estate and the bankrupt estate of Kreuger & Toll made claims on the Boliden shares. The issue was resolved by Skandinaviska Banken redeeming the shares at a public auction. **After discussions about the risk posed by a potential foreign acquisition of the shares, the government decided to tighten up legislation governing the ability of foreign interested parties to acquire and control Swedish companies holding natural resources in Sweden.**

The Boliden share is listed on the NASDAQ OMX Stockholm Exchange in the Large Cap segment. The share also has a secondary listing on the Toronto Stock Exchange. On April 3, 2013 Boliden submitted an application for a voluntary delisting of its shares from the TSX.

Swedish ownership (59% from the total capital) by category (National capital mix)

Financial companies, Swedish, 28%

Other Swedish legal entities, 7%

Public sector, 4%

Trade associations, 1%

Swedish private persons, 15%

Others

Financial companies, foreign, 45%

Source: Euroclear

Gold

The average price of gold rose by 6 per cent during 2012. The gold price at the end of the year was USD 1,664 per troy ounce, corresponding to a year on year increase of 6 per cent. Gold has long been an important asset class among financial investors and is often regarded as a lower risk option when the global economy is weak. The strong interest in gold as an investment has continued in 2012 and continues to be driven by the below par

performance of the global economy, a weak US dollar, concerns about the situation in many countries' financial sectors, and relatively low interest rates.

Silver

The price of silver was an average of 12 per cent lower than in 2011. At the end of the year, silver was priced at USD 30 per troy ounce, corresponding to a 6 per cent year on year rise. Silver consumption by the manufacturing and jewellery industries is estimated to have fallen by approximately 1 per cent during 2012. Silver supplies from mines and recycled silver are estimated to have been lower than in 2011 but still exceeded consumption. The supply surplus is estimated to have been balanced out by financial investors.

Copper

The gold value was high and exceeded the copper value several times over. Today, copper accounts for the lion's share of metal production. The raw materials are supplied by Boliden's own mines, Aitik in particular, and by external suppliers. Today, Rönnskär can produce 250,000 tonnes of copper per year, making it one of the world's largest smelters, and most modern.

The mines' metal production¹⁾	2008	2009	2010	2011	2012
Copper, tones	57,220	54,602	75,977	81,205	79,363
Gold, kg	2,603	3,130	3,727	3,681	3,644
Silver, kg	211,683	214,120	230,756	231,388	229,791

1) Refers to the metal content of concentrates

Nine environmental accidents occurred in 2012, two of which involved incidents when threshold values were exceeded. Boliden's efforts to prevent spillages and leaks will continue in 2013 with the focus on increased incident reporting, causal analyses and efficient maintenance work.

Minimising emissions and discharges to air and water. The process of extracting metals generates emissions and discharges to the surrounding environment and Boliden is responsible for continuously managing and minimizing these emissions and discharges, and their negative effect. Stable processes that can be run in an optimum manner with the fewest possible maintenance shutdowns are important in this respect, and Boliden is continuously investing in process improvements and new technologies in order to achieve this objective.

Land management and reclamation (reforma) of mining areas Boliden has a direct reclamation responsibility for 30 or so mining areas and works systematically with risk analyses for and supervision of every area. The aim at all times is to use the best available technology in combination with continuous monitoring and evaluation. The goal is to restore the areas so that they are once again part of the surrounding landscape. **A total of**

SEK 1,618 million had been allocated for the reclamation of mining areas and smelters by the end of 2012.

Legal proceedings

Overview

Boliden conducts extensive domestic and international operations and is occasionally involved in disputes and legal proceedings arising in the course of these operations. These disputes and legal proceedings are not expected, either individually or collectively, to have any significant negative impact on Boliden's operating profits, profitability or financial position, over and above that detailed below.

Anexa 3. Accidentul de baraj de la minele Los Frailes din Spania, detinute de subsidiara Boliden Apirsa S.L, inregistrata in Canada (unde legislatia de minerit este foarte permisiva)

Disputes arising from the dam breach accident in Spain

In April 1998, a dam breach occurred in a tailings pond at the **Los Frailes mine** in Spain, which was then owned by Boliden's subsidiary, Boliden Apirsa S.L. ("Apirsa").

Following the dam breach, criminal proceedings were initiated against Apirsa and its representatives. In December 2000, the prosecutor withdrew the proceedings. The ruling was appealed but finally ratified in November 2001. The criminal proceedings determined that the accident was caused by design and construction errors in the dam, not by Apirsa's operations at the mine. Notwithstanding the outcome of the criminal proceedings, the Spanish Ministry of the Environment declared Apirsa liable to pay an amount corresponding to approximately **EUR 45 million in clean-up costs**, damages and fines. This resulted, in January 2005, in Apirsa initiating so-called insolvency proceedings in order to ensure a coordinated and orderly closure of the company. Within the framework of the insolvency proceedings, the receivers in bankruptcy have requested that Apirsa's parent company, Boliden BV, together with Boliden Mineral AB and Boliden AB, shall be held liable for Apirsa's shortfall in an amount which, according to the receivers in bankruptcy, **totals approximately EUR 141 million, including a receivable of approximately EUR 89 million which the local government** (Junta de Andalucía) believes it is owed, as described in greater detail below.

As a result of the dam breach, the local government pursued Apirsa, Boliden BV and Boliden AB in a civil court for damages totaling approximately **EUR 89 million**. The suit was dismissed on formal legal grounds. The ruling was appealed, but the appeal was rejected by a higher court in the autumn of 2003. Since the dismissal of the suit in the civil court, the local government in Andalusia has initiated administrative proceedings against Apirsa, Boliden BV and Boliden AB in respect of the same claim. In these proceedings, the local government has itself enjoined the three companies to pay the amount claimed. Apirsa, Boliden BV and Boliden AB appealed the decision to the Administrative Court and in late 2011, the Supreme Administrative Court ruled that the local government's rulings against and demands on all three of the Boliden companies affected were invalid on formal grounds. The rulings are final and cannot be appealed. In light of the fact that the local government's claims have hence been ruled as inadmissible in both civil and administrative courts, the local government has requested a ruling by the

Supreme Administrative Court on the correct body in which the matter may be heard. The Supreme Administrative Court has, in accordance with this request, ruled that the matter can be heard in a civil court of law. The local government's suit against the above-mentioned companies will, therefore, be reopened in the court of the first instance in Seville.

Based on the legal advice and opinions given by the company's Spanish legal counsel, Boliden's overall view is that the company will not suffer any substantial financial damage as a result of the legal proceedings described. The company has made no provisions pending a final ruling.

April 25, 1998: the [tailings dam](#) at the Los Frailes mine near Seville, Spain failed due to an earthslide in the bedrock below the dam. The slide was caused by excess pressure from the weight of the dam and the tailings. This shift in the earth caused the dam to shift and cracks to form in the dam. A crack at the southeast end of the dam discharged 1.3 million m³ of solid waste and 5.5 million m³ of water. This has had BIG societal implications -- the toxic waste has killed many fish and birds and flooded thousands of hectares of farmland. Who is to blame???? Is it Apirsa, the Spanish company which operates the mine? Is it the Canadian firm, [Boliden Ltd. \(#\)](#), who owns Apirsa? Is it the contractor, Dragados y Construcciones? Is it the engineering firms, Itecsa and Geocisa, who designed the dam? Neither the original project survey in 1977 or a 1996 Geocisa stability report of the geology beneath the dam indicated possible problems. Who is responsible for the damage?

The mine was operated by Boliden Apirsa SL, then a wholly owned subsidiary of Boliden Ltd, but following a major tailings dam failure in 1998, the operation was initially suspended, and subsequently closed.

Ten years later, nobody has paid for the spill of Aznalcóllar: Boliden has avoided to pay EUR 90 million prolonging the fight in the courts. (El País Apr. 24, 2008)

Fourteen years later, back to square one: the Supreme Court ordered the judge of the Primera Instancia número 11 court of Seville to resume the claim of the regional government of Andalusia against the multinational Boliden to pay the EUR 89 million repair cost for the ecological damage in the surroundings of Doñana National Park, a claim the same court had rejected in 2003. (El País May 22, 2012).